

Húsmóðir langar nevan í borðið:

Nú má og skal eitt røktarheim byggjast

— Tey gomlu og teirra avvarðandi liða undir, at einki røktarheim finst í Suðurstreymsi

— Tað eru børnini, sum eiga at taka sær av gomlu og sjúku foreldrum sínum. Hver skuldi verið nærri at sýna sínum kærri tøkki og virðing fyri tað, tey hava verið fyri børnini á barnadøgum?

— Tað ljóðar eisini rættvist, men hvør skal taka um endarnar, tá tey gomlu eru fullkomiliga hjálparleys og tú ongan hevur at venda sær til, fyri at fáa hjálp?

Skriva um tað!

Sosialurin vitjar í litlari íbúð í Havn. Kvinnan vit tosa við hevur ringt til okkara. Hon er júst komin heimaftur, eftir at hava sitið hjá mammu síni á náttarvakt.

Kvinnan skiftist við systirni at sita hjá mammuni, sum býr í føðiheimum. Hetta hava systurnar gjørt í eitt ár, — á jolum, páskum — summar og vetur; annaðhvørt samdøgur!!

Kvinnan vil hava at vit skulu skriva um tað ábyrgdarloysi, ið ræður á eldraumsorganini. Hon sigur frá upplivingini, tá tey avvarðandi verða slept upp á fjall í royndini at geva teimum gomlu og sjúku sømilig viðurskipti, nú tey hava hjálp fyri neyðini og eru sjúk og ússalig.

Av tí at kvinnan er so opinskárad, so hava vit valt at fjala rætta navn hennara. — Í Føroyum ruggar ikki rætt í eldraumsorganini, tað vita, vit, men hvør vil standa fram og sýna almenninginum sína neyð?

— Eg eri í teirri støðu, at eg ikki havi rúm fyri mammu heima hjá okkum, tí vit hava gift børn og ommubørn búgvandi. So er bert stovan til at taka, og tá mamma er far-

in um tey 80 árini, er ógvuliga ússalig og seingjarliggjandi, so toli hon tað ikki.

Tí eru systir mín og eg noyddar at fara heimanfrá annað hvørt samdøgur at sita hjá henni um næturnar. Hon er als ikki soleiðis fyri, at hon kann verða einsamøll eitt einasta tíðarbíl í samdøgri.

Góð barnaminni

Kvinnan situr eina løtu tigandi og sigur síðani:

— Tað er í lagi, at hava síni foreldur búgvandi, tá tey eru frisk og kunnu klára seg sjálvi. Eg minnst frá barnadøgum, at vit høvdu ommu og eina fastur búgvandi. Tað var eitt heilt náttúrligt líð í familjumynstrinum á bygð.

Umstøðurnar at hava síni gomlu í Havn eru ikki so einfaldar, tí eitt nú systir mín hevur bæði sonin, svigardóttir og børnini búgvandi. Tey hava ikki fingið íbúð, hóast tey hava søkt í fleiri ár. Við síðuna av hesum hevur systir mín hálv dagsarbeiði og skal renna aftur og fram millum arbeiði, heim og mammu.

Kroysta ættarliðið

— Vit eru ættarliðið, sum er ringast fyri, tí vit hava fingið ábyrgdina av okkara gomlu øðrumegin og okkara børnum og ommubørnum hinumegin!

— Øðrvisi var tá mamma og pápi vóru í okkara aldri. Tá høvdu tey stundir at taka sær av lottum. Børnini vóru farin heimanfrá, og tey høvdu gjøgnum strævið arbeiði skapt sær umstøðurnar, sum var ágóðin av tí tey høvdu stríðst fyri.

Ein uggi er tað tó, at børn míni eru komin væl

fyrir seg og virka nú við teirra gerðarmálum, men eg eri sjálf púra knúst og havi so torførar umstøður, sum ongantið áður.

— Eg orki tað ikki meira (kvinnan er farin um tey 60 árini) men hvør skal eg venda sær???

Góða heimahjálpin

— Mamma hevur góða heimahjálpin, sum er okkum til hjálpar, men bert er mamma sum ússalig, at henda hjálpin ger litlan mun. Um eldri fólk byrja heima, sum ikki er seingjarliggjandi, so hevur heimahjálpin eina uppgávu, sum fullt út kann nøkta tørvin. — Bert er tað skeið, tá fólk siga, at heimahjálpin er góð, tí hon tekur sær av teimum gomlu. — Hetta er í slíkum føri sum okkara bert ein dropi í havinum, og ein sovikkodi hjá teimum ráðandi, at samfelagsskiyldan er uppfyllt!

Heimahjálpin kemur á morgni, middegi og á kvøldi, at vaska og geva mammu mat. Á middegi fær mamma blund í eyguni eina løtu, og seinna partin noyðist onnur okkara at sita hjá mammu nakrar tímar.

Tá heimahjálpin fer av stað seinastu ferð kl. átta á kvøldi, byrjar náttarvøkan, — bæði fyri meg, systirina og mammu. Hon er friðarlig um dagin, men tá náttin kemur, so reissast hon. Hjá okkum er bert at sita og stara beint út í loft, tí mamma er óklár og spyr eftir mammu síni og teimum, sum ikki eru til longur. Hon er ógvuliga ófriðarlig, — serliga tá hon sær okkum gera klárt at fara til songar. Hon tosar og spyr, skal hava okkurt at drekka, upp á WC, — áhaldandi, uttan steðg alla náttina.

Hitt skerda ættarliðið

— Í dag eru tey gomlu og teirra avvarðandi við sviðið soð. Politikararnir skaffa pengar til dyrar svimji- og ítróttarhøllir. Her siggja teir møguleikan at vinna atkvøður. Tey gomlu og sjúku gerast fleiri og fleiri, men tað eru ikki atkvøður »at samla uppá«. Her brúka politikararnir orð og aftur orð um, at okkurt má gerast. Men teir lyfta í veruleikanum ikki hond frá síðu. Og samstundis stendur støðan hjá teimum gomlu og teirra avvarðandi við og versnar.

Orsøkin er tann rættliga einfalda, at einki røktarheim finst í Suðurstreymsi. Og lítið røktist fyri, at nakað kemur í bræði, hóast fólk savna pening saman til bygging av einum røktarheimi.

Tíðindablaðið Sosialurin hevur fyrr skrivað um hesi mál. Vit gera tað fegir aftur og aftur, tí taan her er um menniskjalagnur.

At borgarliga stýrið og málagn tess ferð aftan á ferð siga, at slíki almennir stovnar sum røktarheim eru ov dyrir og ikki rætta loysnin, so er tað tó ein sannroynd, at TØRVUR ER Á EINUM RØKTARHEIMI Í HAVN Tað reingist ikki. Men teir borgarligu eru ikki so hugaðir at lata pening fara til óproduktív endamál. Helst skal profittur verða úrslitið av eini og hvørjar ilögu. Og helst pening í lúman til nøkur fá.

Tað er hetta, sum Sosialurin fer at gera vart við, tí í dagliga sambandi okkara við lesararnar siggja vit, hvussu støðan er hjá teimum gomlu, og hvussu átroðkandi tað er, at politikararnir fáa bindið frá eygunum og seta gerðir í orðsins stað.

Familjan og heimið

— Tá tú so kemur heim aftur eftir slíka nátt, er tað trupult at siggja, hvussu familjan liður undir, at eg skal verða burturi á henda hátt. Torført kann vera hjá teimum at skilja, hvi einki annað er til at taka. — Vit hava ellisheim og pleygudeild — royn tað, siga tey. —

Mammu tína kanst tu pleyga, men hvussu við okkum?

— Tað er tí við ringum tannabiti, at eg fari av stað, og ikki gerst støðan betri, tá eg fái slíkan spurning, tá eg komi heim aftur.

— Eg skilji væl familjuna, sum kennir sakn í gerandisdegnum, men

trupulleikin er eisini, at eg einki kann vera fyri tey ella vinir okkara, sum vit eru komin saman við øll árini. Tey orki eg heldur ikki at verða um meira.

— Hvat við sær sjálv-ari?

— Tað er ikki rættliga nakað, sum nakar hugsar um. Eg orki satt at siga heldur ikki at hugsa um